

Sử dụng giải pháp tăng cường tính tích cực cho sinh viên trong hoạt động thảo luận nhóm tại Trường Đại học Thể dục thể thao Đà Nẵng

Phan Anh Tuấn*

*ThS. Trường Đại học TDTT Đà Nẵng

Received: 27/4/2024; Accepted: 03/5/2024; Published: 10/5/2024

Abstract: Group discussion is the process of discussing and exchanging among group members about a specific issue in order to collect opinions based on understanding, assessing, analyzing, and solving the problems that have been raised. The method of group discussion assists students in proactively understanding more about the problems they are assigned. Thereby, students will enhance their self-discipline and self-reliance in studying. Therefore, conducting discussion activities to promote students' initiative and industriousness is extremely essential.

Keywords: Industriousness, group discussion, current practices, solutions, physical education and sport.

1. Đặt vấn đề

Giáo dục được xem là động lực phát triển kinh tế - xã hội và góp phần khẳng định vị thế của một đất nước trên thế giới nói chung đặc biệt là giáo dục đại học. Giáo dục đại học không chỉ thể hiện sự trưởng thành của người học về mức độ tri thức, kỹ năng nghề nghiệp mà còn là cơ hội để phát triển cá nhân và cải tiến chất lượng cuộc sống trong tương lai. Vì thế, giáo dục đại học có tầm quan trọng vô cùng to lớn đối với xã hội.

Trong thực tiễn dạy học, có nhiều hình thức tổ chức dạy học, chúng khác nhau chủ yếu tùy theo mối quan hệ giữa việc dạy học có tính chất tập thể và việc dạy học có tính chất cá nhân, tùy theo mức độ hoạt động độc lập của sinh viên (SV), tùy theo phương thức lãnh đạo của giảng viên (GV) đối với hoạt động học tập của SV, cũng như tùy theo từng địa điểm và thời gian học tập... Trong đó, thảo luận nhóm (TLN) được xem là một hình thức dạy học mang tính tập thể cao, phát huy được tích cực sự chủ động, sáng tạo của SV trong quá trình học tập. Để tăng cường tính tích cực của SV trong hoạt động TLN chúng tôi đã quyết định nghiên cứu vấn đề này trong quá trình giảng dạy các môn Lý luận tại Trường Đại học Thể dục thể thao (TDTT) Đà Nẵng.

2. Nội dung nghiên cứu

2.1. Phương pháp và tổ chức nghiên cứu

Quá trình nghiên cứu sử dụng phương pháp sau: Phương pháp phân tích và tổng hợp tài liệu có liên quan, Phương pháp phỏng vấn, Phương pháp kiểm tra sự phạm, Phương pháp thực nghiệm sự phạm, Phương pháp toán học thống kê. Đối tượng nghiên

cứ giải pháp tăng cường tính tích cực cho SV trong hoạt động TLN.

2.2. Kết quả nghiên cứu

2.2.1. Thực trạng về tính tích cực của SV trong hoạt động TLN tại Trường Đại học TDTT Đà Nẵng

Trường Đại học TDTT là trường năng khiếu về TDTT, đa số SV chưa nhận thức được đúng vị trí, tầm quan trọng của các môn học lý luận, chưa có động cơ và hứng thú cao khi học các môn lý luận như học các môn thực hành về thể thao. Khi học tập, nhiều SV thường nghĩ rằng vào trường chủ yếu là học các học phần thực hành về thể thao, do vậy khi học đến các môn lý luận SV thường không mấy hứng thú. Thời gian học cả ngày SV có khi vừa học các môn thực hành và các môn lý thuyết nên đôi khi làm SV cảm thấy mệt mỏi, ức chế, thời gian tự học cũng bị hạn chế. Do vậy về mặt tâm lý SV rất ngại học các học phần lý luận. SV chưa quen với phương pháp học tập chủ động, tích cực, một số SV không chịu khó vào thư viện mượn sách và tham khảo tài liệu... Song nguyên nhân chủ yếu một phần là do phương pháp giảng dạy của GV và phần lớn là do phương pháp học của SV chưa thực sự phù hợp. Đó là điều khó khăn cho các GV dạy các học phần thuần về lý thuyết. Do vậy chúng tôi đều băn khoăn và lo lắng khi đổi mới phương pháp dạy và học, và luôn chú trọng việc cải tiến phương pháp giảng dạy và phương pháp học tập như thế nào là phát huy tính tích cực của người học, đặc biệt là phương pháp TLN.

Đối tượng nghiên cứu: Tiến hành khảo sát trên 138 SV khóa ĐH16 ngành Huấn luyện thể thao (HLTT) về tính tích cực trong hoạt động TLN và vận

dụng trong giảng dạy học phần Vệ sinh TĐTT.

Bảng 2.1. Thực trạng tính tích cực của SV trong hoạt động TLN (Đơn vị tính: %)

TT	Nội dung	Mức độ tích cực		
		Cao	Trung bình	Thấp
1	Tham gia xây dựng mục tiêu của buổi thảo luận	25	52	23
2	Tham gia phân công nhiệm vụ cho từng thành viên	67	22	11
3	Tham gia cùng nhau trao đổi, phân tích, chứng minh nội dung bài.	23	54	23
4	Tham gia tìm hiểu giáo trình, tài liệu tham khảo về nội dung thảo luận	14	47	39
5	Tham gia nhận xét, đánh giá kết quả TLN	12	47	41

Bảng 2.1 cho thấy: mức độ tích cực của SV trong hoạt động TLN phần lớn diễn ra ở mức độ trung bình. Trong đó, tính tích cực ở hoạt động tham gia phân công nhiệm vụ cho từng thành viên diễn ra ở mức độ cao nhất và tính tích cực ở hoạt động nhận xét, đánh giá, rút kinh nghiệm hoạt động nhóm diễn ra ở mức độ thấp nhất. Kết quả này cho thấy, SV chưa tích cực vào hoạt động trọng tâm của các buổi thảo luận như xây dựng mục tiêu của buổi thảo luận, trao đổi, phân tích, chứng minh nội dung bài, đặc biệt kém tích cực trong việc tìm hiểu giáo trình, tài liệu tham khảo phục vụ cho hoạt động thảo luận.

Bảng 2.2. Thực trạng tính chủ động, trách nhiệm của SV trong hoạt động TLN (Đơn vị: %)

TT	Nội dung	Mức độ tích cực		
		Cao	Trung bình	Thấp
1	Động viên, nhắc nhở các thành viên chuẩn bị đầy đủ tài liệu, giáo trình cho buổi họp nhóm	21	19	60
2	Nhờ các bạn trợ giúp để hoàn thành nhiệm vụ của mình tốt hơn	41	26	33
3	Giải thích chi tiết cho các thành viên cùng hiểu nội dung thảo luận	14	21	65
4	Giúp đỡ, hỗ trợ phương pháp học tập, phương pháp đọc tài liệu để các thành viên hiểu bài nhanh chóng, hiệu quả	13	23	64
5	Nỗ lực trong thảo luận với các bạn và nhắc nhở thành viên nhóm tập trung vào công việc chính.	11	43	46

Bảng 2.2 cho thấy: Thực trạng tính chủ động, trách nhiệm của SV trong hoạt động TLN phần lớn diễn ra ở mức độ tích cực thấp, SV có biểu hiện tâm lý, trông chờ, ỷ lại ở một số thành viên tích cực trong nhóm, thể hiện tỷ lệ tích cực cao nhất ở việc nhờ các

bạn trợ giúp để hoàn thành nhiệm vụ của mình tốt hơn. Tuy nhiên, khả năng giải thích, trình bày kiến thức cụ thể cho các thành viên cùng hiểu bài giống mình thì lại biểu hiện thấp nhất. Đặc biệt là soạn thảo và trình chiếu các slide powerpoint trong thảo luận còn rất yếu kém.

Nhằm nâng cao chất lượng giảng dạy, GV Trường Đại học TĐTT luôn tăng cường phát huy tính tích cực, chủ động, sáng tạo của SV, lấy SV làm trung tâm trong các hoạt động dạy học, giúp SV tự chiếm lĩnh kiến thức và tạo mọi điều kiện tốt nhất để mọi SV được tham gia vào quá trình học tập. Trong quá trình dạy học, GV tổ chức hoạt động thảo luận giúp SV vừa tự lực nắm các tri thức, kĩ năng mới, đồng thời được rèn luyện về phương pháp tự học, sự tích cực, chủ động trong học tập. GV quan tâm vận dụng vốn hiểu biết và kinh nghiệm của từng cá nhân và của tập thể SV để xây dựng các buổi TLN. Kết quả làm việc của từng nhóm đóng góp tích cực vào kết quả chung của giờ học. Chính vì vậy nâng cao hiệu quả hoạt động nhóm là nâng cao hiệu quả học tập của SV, giúp SV tự lĩnh hội kiến thức một cách nhanh nhất, chính xác nhất và vận dụng tốt nhất kiến thức đó vào cuộc sống.

2.2.2. Giải pháp tăng cường tính tích cực cho SV trong hoạt động TLN tại Trường Đại học TĐTT Đà Nẵng

Nhằm nâng cao hiệu quả hoạt động nhóm khi vận dụng vào dạy học các môn lý luận nhằm gây hứng thú trong học tập cho SV, góp phần nâng cao chất lượng dạy học đạt hiệu quả cao hơn, chúng tôi đưa ra một số giải pháp tăng cường tính tích cực của SV trong hoạt động TLN tại Trường Đại học TĐTT Đà Nẵng như sau:

- Phát huy vai trò của GV: GV cần chọn chủ đề phù hợp nhằm giúp SV có thể mở rộng, đào sâu kiến thức, đặc biệt chủ đề phải tạo được hứng thú và giúp SV có thể đưa ra nhiều ý kiến phong phú nhằm liên hệ thực tiễn cho các nội dung bài dạy... GV chỉ là người tổ chức, hướng dẫn các hoạt động, cố vấn gợi mở, khuyến khích và hỗ trợ, cung cấp thêm thông tin cho các nhóm, giải đáp thắc mắc và giúp các nhóm làm việc tích cực, chứ không phải GV sẽ làm thay. Việc hỗ trợ các nhóm có khó khăn bằng cách đặt câu hỏi, hướng dẫn trả lời, động viên, khuyến khích và khen ngợi SV nhằm tạo không khí phấn khởi, tự tin trong học tập... là rất cần thiết.

- Phát huy vai trò của các nhóm trưởng: Trưởng nhóm có một vai trò hết sức quan trọng để buổi thảo luận thành công hay không, bởi nhóm trưởng điều

hành các thành viên tiến hành hoạt động nhóm. Nhóm trưởng định hướng giúp nhóm xác định được mục tiêu của hoạt động nhóm, phân công nhiệm vụ cho công bằng giữa các thành viên trong nhóm, biết cách tổ chức nhóm đôi, nhóm lớn hay hoạt động cá nhân trong nhóm... Một điều quan trọng nữa đó là nhóm trưởng phải biết tự mình làm thế nào để huy động được sự tham gia tích cực của mọi thành viên vào việc giải quyết nhiệm vụ nhóm và phải tạo ra những tương tác đa chiều giữa các thành viên trong nhóm, hướng dẫn các bạn biết cách tìm kiếm hỗ trợ và giải quyết được một số khó khăn gặp phải, biết quản lý và sử dụng thời gian hiệu quả, biết sử dụng tài liệu học tập, biết tổ chức và quản lý công việc... Chính vì thế GV khích lệ, giúp các nhóm chọn nhóm trưởng phù hợp là hết sức cần thiết.

GV cần giúp nhóm trưởng biết cách điều hành nhóm và cách triển khai các nội dung, từ đó giúp các bạn củng cố lại kiến thức cũ đã học hay tìm tòi tiếp cận với kiến thức mới và vận dụng kiến thức mới đó để làm bài tập, ứng dụng vào thực tế đời sống; từ đó giúp các thành viên có thể sôi nổi tham gia đóng góp ý kiến cho nhóm mình... Nhờ vậy giúp các bạn hứng thú học tập, nâng cao hiệu quả hoạt động nhóm, nâng cao hiệu quả học tập của bản thân.

- Phát huy năng lực các thành viên trong nhóm: Muốn hoạt động nhóm có hiệu quả thì các thành viên trong nhóm không được tiếp thu thụ động mà phải chủ động làm việc độc lập với tài liệu, quan sát trực tiếp, phân tích, so sánh và tương tác với các bạn cùng nhóm, với GV. Các nhóm học hiệu quả bởi các thành viên có ý thức tự giác: các em có ý thức tự giác về thời gian, tự giác “phát biểu”, tự giác trong quá trình đánh giá kết quả thực hiện nhiệm vụ, các em phát huy cao độ tinh thần độc lập, suy nghĩ về những vấn đề cần đưa ra học tập nghiên cứu tập thể để việc học nhóm được tác dụng. Vì vậy, SV phải phát huy được kỹ năng làm việc hợp tác theo cặp, theo nhóm; cá nhân SV biết tương tác trong hoạt động nhóm, nhận nhiệm vụ, lên kế hoạch, phân công, đảm nhận trách nhiệm, các thành viên phối hợp với nhau để hoàn thành tốt công việc của nhóm... Từ đó các thành viên trong nhóm cần mạnh dạn, linh hoạt và sáng tạo hơn trong học tập, từ đó tích cực đưa ra các ý kiến tham gia thảo luận.

- Tập huấn cho SV về học tập hợp tác, kỹ năng làm việc nhóm, kỹ năng giao tiếp,... giúp SV luyện tập thường xuyên để nâng cao kỹ năng tương tác với nhóm, với tập thể. GV cần chú trọng tư vấn, hướng

dẫn, huấn luyện kỹ năng tương tác hợp tác cho SV, trân trọng, đánh giá cao thành quả tương tác giữ các thành viên, SV trong quá trình học tập, TLN của SV; nhằm từng bước giúp SV phát huy tính tích cực trong TLN cũng như trong quá trình học tập nói chung.

Việc vận dụng sáng tạo những phương pháp dạy học, đặc biệt là phương pháp TLN giúp SV chủ động, tích cực, sáng tạo trong học tập là một vấn đề rất cấp thiết. Khi GV vận dụng phương pháp một cách phù hợp, sáng tạo thì mới phát huy được tính chủ động, tích cực của SV; đồng thời góp phần quan trọng trong việc nâng cao chất lượng đào tạo. Do đó, việc nâng cao hiệu quả của phương pháp TLN trong giảng dạy tại Trường Đại học TĐTT Đà Nẵng không mang tính phong trào hay hình thức mà là một định hướng đúng đắn, góp phần vào chiến lược phát triển và nâng cao chất lượng đào tạo của nhà trường.

3. Kết luận

Quá trình nghiên cứu đã xác định được thực trạng mức độ tích cực của SV trong hoạt động TLN phần lớn diễn ra ở mức độ trung bình. Trong đó, tính tích cực ở hoạt động tham gia phân công nhiệm vụ cho từng thành viên diễn ra ở mức độ cao nhất và tính tích cực ở hoạt động nhận xét, đánh giá, rút kinh nghiệm hoạt động nhóm diễn ra ở mức độ thấp nhất. Kết quả này cho thấy, SV chưa tích cực vào hoạt động trọng tâm của các buổi thảo luận như xây dựng mục tiêu của buổi thảo luận, trao đổi, phân tích, chứng minh nội dung bài, đặc biệt kém tích cực trong việc tìm hiểu giáo trình, tài liệu tham khảo phục vụ cho hoạt động thảo luận.

Nghiên cứu đã lựa chọn được các nhóm giải pháp bao gồm: Phát huy vai trò của GV; phát huy vai trò của các nhóm trưởng; phát huy năng lực các thành viên trong nhóm; Tập huấn cho SV về học tập hợp tác, kỹ năng làm việc nhóm, kỹ năng giao tiếp.

Tài liệu tham khảo

- [1]. Đặng Quốc Bảo, Nguyễn Thị Mỹ Lộc (1999), *Khoa học tổ chức và quản lý - một vấn đề lý luận và thực tiễn*, NXB thống kê, Hà Nội.
- [2]. Trần Hiệp (1996), *Tâm lý học xã hội, những vấn đề lý luận*, NXB Khoa học xã hội, Hà Nội.
- [3]. Đặng Vũ Hoạt (2013), *Lý luận học đại học*, NXB Trường Đại học Sư phạm.
- [4]. Trần Kiểm (1997), *Quản lý giáo dục và trường học (Giáo trình dành cho học viên cao học Giáo dục học)*, Viện Khoa học Giáo dục, Hà Nội.
- [5]. Nguyễn Quang Uẩn (chủ biên) (2007), *Giáo trình Tâm lý học đại cương*, NXB Đại học Sư phạm Hà Nội.